

Občina Hrastnik
Pot Vitka Pavliča 5
1430 Hrastnik

REALIZACIJA
AKCIJSKEGA NAČRTA
ZA NEODVISNO ŽIVLJENJE INVALIDOV
V OBČINI HRASTNIK ZA OBDOBJE
2015-2018
V LETU 2017

Hrastnik, april 2018

KAZALO

1	UVOD	4
2	OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE	5
2.1	MNOŽIČNI MEDIJI	5
2.2	DRUŠTVENE TISKOVINE.....	6
2.3	SEJMI, TRŽNICE IN PRIREDITVE NEVLADNIH ORGANIZACIJ	6
2.4	OMARICE ZA OBVEŠČANJE.....	7
2.5	PODPORA OBČINE HRASTNIK DRUŠTVENIM PROJEKTOM	8
2.6	VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI ZAVODI	8
2.7	OZAVEŠČANJE INVALIDOV	10
3	DOSTOPNOST	12
3.1	ODPRAVLJANJE ARHITEKTONSKIH OVIR	12
3.2	OZNAČEVANJE PARKIRNIH MEST ZA INVALIDE.....	12
3.3	VKLJUČEVANJE INVALIDOV V SPREJEMANJE ODLOČITEV	12
4	VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE	13
4.1	VRTEC HRASTNIK	13
4.2	OSNOVNA ŠOLA NARODNEGA HEROJA RAJKA HRASTNIK.....	13
4.3	SREDNJEŠOLSKO, VIŠJEŠOLSKO IN VISOKOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE	13
4.4	ORGANIZIRANA PREDAVANJA	14
5	DELO IN ZAPOSLOVANJE	17
5.1	PODPORA ZAPOSLOVANJU INVALIDOV	17
5.2	SPODBUJANJE INVALIDOV	17
5.3	SPODBUJANJE DELODAJALCEV.....	18
6	FINANČNO-SOCIALNA VARNOST	19
6.1	OBČINA HRASTNIK	19
6.2	CENTER ZA SOCIALNO DELO HRASTNIK.....	21
6.2.1	<i>Socialno varstvene storitve</i>	21
6.2.2	<i>Institucionalno varstvo in oprostitvev plačil socialno varstvenih storitev</i>	22
6.2.3	<i>Varstvo odraslih oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju</i>	22
6.2.4	<i>Skrbnišтво nad odraslimi</i>	23
6.2.5	<i>Družinski pomočnik</i>	23

6.2.6	Pravica do tolmača za slovenski znakovni jezik	24
6.2.7	Družinski prejemki	24
6.2.8	Dodatne naloge po pogodbi z Občino Hrastnik	25
6.3	DOM STAREJŠIH HRASTNIK.....	26
6.4	DRUŠTVA, KI SO POVEZANA Z DELOM Z INVALIDI	26
6.5	ZBIRANJE SREDSTEV ZA HUMANITARNE IN DOBRODELNE NAMENE	27
7	ZDRAVJE IN ZDRAVSTVENO VARSTVO.....	28
7.1	ZDRAVSTVENI DOM HRASTNIK	28
7.1.1	Ambulantna dejavnost	28
7.1.2	Referenčna ambulanta	29
7.1.3	Ambulanta za oskrbovance Doma starejših Hrastnik	29
7.1.4	Patronažna služba	29
7.1.5	Reševalna služba.....	30
7.1.6	Zdravstvena vzgoja za odraslo populacijo	30
7.2	REHABILITACIJSKI PROGRAMI DRUŠTEV	31
8	KULTURNO UDEJSTVOVANJE IN DRUŽENJE	34
8.1	KULTURNO UDEJSTVOVANJE.....	34
8.2	DRUŽENJE	37
9	ŠPORT IN REKREACIJA	40
9.1	PODPORA ŠPORTU IN REKREACIJI INVALIDOV.....	40
9.2	ŠPORTNI IN REKREACIJSKI PROGRAMI DRUŠTEV.....	40
10	VERSKO IN DUHOVNO ŽIVLJENJE	45
10.1	OBISKI VERSKEGA DELAVCA	45
11	SAMOORGANIZIRANJE INVALIDOV	46
11.1	PODPORA SAMOORGANIZIRANJU INVALIDOV	46
11.2	PROGRAMI DRUŠTEV IN INSTITUCIJ	46
12	STARANJE Z INVALIDNOSTJO IN MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE	47
12.1	PROJEKT STAREJŠI ZA STAREJŠE	47
12.2	MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE	48

1 UVOD

Občinski svet občine Hrastnik je na 7. redni seji, 23.6.2015, sprejel Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v občini Hrastnik za obdobje 2015-2018. Sprejetje tega dokumenta je predstavljalo osnovo za nadaljnje delo Sveta za invalide pri Občini Hrastnik. Z Realizacijo akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Občini Hrastnik za obdobje 2015-2018 v letu 2015 je Svet za invalide seznanil župana in Občinski svet na 14. redni seji, 30.06.2016. Z Realizacijo akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Občini Hrastnik za obdobje 2015-2018 v letu 2016 je Svet za invalide seznanil župana in Občinski svet na 21. redni seji, 22.06.2017.

Na osnovi realiziranih nalog v letu 2015 in 2016 ter pobud za opravljanje aktivnosti v letu 2017 si je Svet za invalide zadal nove naloge za leto 2017, ki so razvidne iz Operativnega načrta za neodvisno življenje invalidov v Občini Hrastnik za leto 2017, objavljenega na spletni strani Občine Hrastnik (http://hrastnik.si/obcina_hrastnik/obcinski_svet/svet_za_invalide).

Realizacija akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Občini Hrastnik za obdobje 2015-2018 v letu 2017 je namenjena pregledu izvedenih aktivnosti, določenih z Operativnim načrtom za neodvisno življenje invalidov v Občini Hrastnik za leto 2017. Svet za invalide pri Občini Hrastnik bo z Realizacijo akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Občini Hrastnik za obdobje 2015-2018 v letu 2017 seznanil župana, Občinski svet ter Zvezo delovnih invalidov Slovenije.

2 OZAVEŠČANJE IN INFORMIRANJE

2.1 Množični mediji

Organizacije in institucije, ki so povezane z delom z invalidi, so obveščale javnost o svojem delu in invalidski tematiki preko različnih medijev.

Društvo invalidov Hrastnik

Društvo invalidov Hrastnik (DI Hrastnik) je redno in ažurno obveščalo o svojih aktivnostih preko različnih virov obveščanja:

- Radio Aktual Kum (tedenska oddaja Srebrni val),
- zasavski časopis Zasavski tednik,
- hrastniški časopis Hrastov list,
- spletna stran DI Hrastnik (www.invalidi-hrastnik.si),
- spletna stran Zveze delovnih invalidov Slovenije (www.zdis.si),
- spletna stran Občine Hrastnik (www.hrastnik.si),
- spletna stran Zasavc (ww.zasavc.net),
- spletna stran Zasavskih onlajn novic (www.zon.si).

Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Hrastnik

Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Hrastnik je obveščalo svoje člane in širšo javnost preko:

- svoje spletne strani (www.sozitje-hrastnik.si),
- svoje strani na facebook,
- spletne strani Občine Hrastnik (www.hrastnik.si),
- občinskega glasila Hrastov list.

Društvo diabetikov Hrastnik

Društvo diabetikov Hrastnik je obveščalo svoje člane in širšo javnost o svojih aktivnostih preko:

- svoje strani na facebook,
- spletne strani Zveze diabetikov (www.diabetes-zveza.si)

- spletne strani Občine Hrastnik (www.hrastnik.si),
- občinskega glasila Hrastov list.

Svet za invalide pri Občini Hrastnik

Predsednik Sveta se je sestal z odgovornim urednikom lokalnega časopisa Hrastov list glede obveščanja o Občini po meri invalidov v lokalnem časopisu. V Hrastovem listu se bo:

- nadaljevalo s poročanjem o aktivnostih društev, povezanih z delom z invalidi in težje gibljivimi, na osnovi prejetih poročil društev in glede na omejen obseg Hrastovega lista,
- enkrat letno objavil poseben prispevek o invalidski tematiki (aktivnosti posameznih društev, aktivnosti Sveta za invalide...).

Prispevek o projektu Starejši za starejše je bil objavljen v 22. številki Hrastovega lista (december 2017).

2.2 Društvene tiskovine

Društva, ki so povezana z delom z invalidi, so ob zaključku leta izdala brošure o svojem delu ali letne preglede izvršenih aktivnosti v obliki biltena oz. letopisa.

Društvo invalidov Hrastnik

Društvo invalidov Hrastnik je svoje aktivnosti že tradicionalno povzelo v letnem biltenu, ki je bil izdan v nakladi 300 izvodov. Bilten je bil razdeljen članom na zboru članov, vsem pa je dostopen tudi na sedežu društva ter na društveni spletni strani (www.invalid-hrastnik.si).

Društvo vojnih invalidov Zasavje

Društvo vojnih invalidov Zasavje (DVI Zasavje) je izdalo interni letni bilten, ki so ga prejeli vsi člani društva brezplačno.

2.3 Sejmi, tržnice in prireditve nevladnih organizacij

Društva so širšo in strokovno javnost seznanjala z invalidsko tematiko na organiziranih tržnicah in ostalih prireditvah nevladnih organizacij.

Društvo invalidov Hrastnik

DI Hrastnik je širšo in strokovno javnost seznanjalo z invalidsko tematiko tudi na:

- Tržnici hrastniških društev, organizacij in malih podjetij, ki poteka v sklopu Poletnega festivala Knjižnice Antona Sovreta Hrastnik (16.6.2017),
- Festivalu zasavske kulinarike Funšterc (23.9.2017),
- akciji Regionalnega centra NVO ZLHT: NVO gre v šolo (5.10.2017) – predstavitev DI Hrastnik učencem Osnovne šole narodnega heroja Rajka Hrastnik.

Društvo diabetikov Hrastnik

Dejavnost društva je bila predstavljena na:

- predstavitvi Wellion avtomobila na tržnici v Hrastniku (24.5.2017),
- Tržnici hrastniških društev, organizacij in malih podjetij, ki poteka v sklopu Poletnega festivala Knjižnice Antona Sovreta Hrastnik (16.6.2017).

2.4 Omarice za obveščanje

Omarice za obveščanje o invalidski tematiki so na pobudo Sveta za invalide pri Občini Hrastnik nameščene v Hrastniku, na Dolu pri Hrastniku in v Podkraju.

Društvo invalidov Hrastnik

V vseh treh omaricah društvo nenehno objavlja kontaktne podatke ter letni program srečanj in ekskurzij, poleg tega pa posamezne mesečne aktivnosti še posebej izpostavlja s posebnim obvestilom. Članstvo seznanja tudi s posebnimi ugodnostmi, ki jih invalidom nudijo slovenska naravna zdravilišča.

Društvo diabetikov Hrastnik

V omaricah Občine po meri invalidov je društvo objavilo letni program aktivnosti in posamezna vabila na organizirana srečanja.

Ostala društva

Ostala društva, vključena v Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov, so obvestila objavljala v svojih društvenih omaricah.

2.5 Podpora Občine Hrastnik društvenim projektom

Občina Hrastnik je podpirala pomembnejše akcije, ki so imele za cilj osveščanje občanov o položaju invalidov v družbi, in sicer:

- razstava ročnih del Društva invalidov Hrastnik (1.3.-3.3. 2017, Galerija KRC Hrastnik).

2.6 Vzgojno izobraževalni zavodi

Vzgojno izobraževalni zavodi so v svoje programe na različne načine vključevali sporočila o pravicah invalidov in razvijali pozitivne odnose do različnosti in invalidnosti.

Vrtec Hrastnik

V šolskem letu 2017/18 imajo v Vrtcu Hrastnik v redne oddelke integriranih kar 21 otrok z Odločbami o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami. Osmim otrokom so bile odločbe dodeljene od oktobra do januarja, torej so prišli v obravnavo po pričetku šolskega leta.

Zaposlenih imajo **5 spremljevalcev** za fizično pomoč in **1 specialnega pedagoga**, ki izvaja dodatno strokovno pomoč z otroki s posebnimi potrebami v oddelkih oz. izven le-teh.

Specialna pedagoginja v sodelovanju s strokovnimi delavci (**strokovna skupina**) in starši izdelava individualizirane načrte za vsakega posameznika. Vse leto poteka komunikacija med vsemi člani, saj na ta način celovito spremljajo razvoj posameznikov in iščejo rešitve ter metode za učinkovito premagovanje primanjkljajev. Zavedajo se pomena sodelovanja vseh udeležencev! Na govorilnih urah s specialno pedagoginjo so prisotne tudi strokovne delavke oddelkov, katerih otroci so v obravnavi. Trikrat letno specialna pedagoginja evalvira stanje, individualiziran program po potrebi tudi dopolnjuje. Z evalvacijo se pisno seznanijo tudi starše.

Spremljevalke so se udeležile terapij z nekaterimi posamezniki (Razvojna ambulanta Trbovlje, Rehabilitacijski center Soča), 8 strokovnih delavk se je na pediatrični kliniki v Ljubljani udeležilo izobraževanja na temo uporabe inzulinske črpalke.

Otroci s posebnimi potrebami so tako vključeni v vse dejavnosti, tudi nadstandardne programe, obogatitvene dejavnosti... S tem, da se dejavnosti prilagajajo njihovim sposobnostim.

V vrtcu se zavedajo, da so otroci in ljudje s posebnimi potrebami del naše družbe, našega življenja, zato si prizadevajo da se otroci s posebnimi potrebami poleg rednega programa kurikula vključujejo tudi v druge projekte.

V letošnjem šolskem letu se je vrtec vključil v **projekt KORAK K SONČKU**, Zveze Sonček, katerega cilj je ozaveščanje družbe o vključevanju. V ta namen so se še intenzivneje povezali z Osnovo šolo NHR Hrastnik, OŠ Log - odd. z nižjim izobrazbenim standardom, novost pa je povezava s centrom VDC Zagorje. Sodelovanje je obojestransko navdušujoče in navdihujoče. S tem se razvija strpnost, rušijo se predsodki in se uči pozitiven odnos do drugačnosti, nudenja pomoči drug drugemu... Otrok z Odločbami je vsako leto več, s tem pa tudi potreba po tovrstnem kadru, strokovnjakih.

V vrtcu si želijo in trudijo, da bi se v vrtcu vsak otrok čutil sprejetega, enakopravnega in edinstvenega.

Osnovna šola narodnega heroja Rajka Hrastnik

Osnovna šola narodnega heroja Rajka Hrastnik (Osnova šola NHR Hrastnik) posveča posebno pozornost osveščanju učencev o invalidnih osebah v okviru programa preventivnih dejavnosti. Vsako leto tako obeležijo svetovni dan invalidov in v ta namen potekajo na urah oddelčnih skupnosti številni razgovori na temo pravic invalidov, predvsem pa težav s katerimi se srečujejo v vsakdanjem življenju. Izdelujejo se plakati, ki jih predstavijo ostalim učencem šole. Na podoben način se vsako leto obeleži tudi svetovni dan bele palice, svetovni dan zdravja, mednarodni dan starejših ter mednarodni dan ljudi s posebnimi potrebami. Večina aktivnosti v programu je namenjenih osveščanju učencev, kako ohranjati zdravje tudi z namenom, da se prepreči nastanek invalidnosti.

Sodelovali so tudi z Društvom upokojencev in sicer v projektu Starejši za starejše. V knjižnici Antona Sovreta so na prireditvi ob materinskem dnevu presenetili udeleženske prireditve z voščilnicami, ki so jih izdelali učenci, in s prebiranjem recitacij o dedkih in babicah.

Na šoli že vrsto let poteka projekt medgeneracijskega povezovanja »Sadeži družbe«, ki se izvaja pod okriljem Slovenske filantropije. V letu 2017 je bilo vključenih 21 učencev 8. in 9. razreda, ki so na osnovi dogovora enkrat tedensko obiskovali stanovalce Doma starejših Hrastnik in jim popestrili popoldanske urice.

Vsako leto učenci v sodelovanju z Društvom diabetikov Hrastnik pridobivajo nova znanja o sladkorni bolezni. Tako je bilo tudi v letu 2017. Na tekmovanju iz znanja o tej bolezni se je preizkusilo 21 učencev. Najprej na šolskem nivoju, kjer so osvojili 8 bronastih priznanj, na državnem pa 3 srebrna in 2 zlata priznanja. Učenci in mentorji so s programom sodelovali tudi

na letnem občnem zboru Društva diabetikov Hrastnik, dobitnikom priznanj pa so bila takrat priznanja tudi podeljena.

Učenci I. in II. triade so sodelovali na natečaju Zveze delovnih invalidov Slovenije in na temo »Z invalidom na počitnicah/dopustu« ustvarjali likovne izdelke. Risbice nekaterih učencev so bile objavljene v Zborniku.

Že kar nekaj let na šoli, v sodelovanju s članicami Društva invalidov Hrastnik, organizirajo delavnice izdelovanja nakita, ki se je lahko udeležijo zainteresirani učenci II. in III. triade in strokovne delavke šole.

Sodelovanje z Društvom invalidov je potekalo letos tudi tako, da so bili predstavniki povabljeni na šolo, kjer so predstavili svoje delo učencem, in sicer v okviru dneva, ki je bil namenjen predstavitvam nevladnih organizacij.

Za učence 8. in 9. razreda je Osnovna šola NHR Hrastnik organizirala delavnico »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, ki jo je izvedel predstavnik Zavoda VOZIM.

2.7 Ozaveščanje invalidov

Ozaveščanje delovnih invalidov o njihovih pravicah in možnostih ukrepanja ob morebitnih zlorabah in nasilju se je zagotavljalo z izobraževanjem na usposabljanjih Zveze delovnih invalidov Slovenije (ZDIS) ter s sodelovanjem v različnih oblikah vseživljenjskega učenja.

Društvo invalidov Hrastnik

Predstavniki DI Hrastnik se je udeležil okrogle mize v organizaciji Centra za socialno delo Hrastnik o pravicah in novostih v zvezi s pravicami iz javnih sredstev (Hrastnik, 18.1.2017).

Ozaveščanje delovnih invalidov o njihovih pravicah in možnostih ukrepanja ob morebitnih zlorabah in nasilju se je odvijalo z izobraževanjem na usposabljanjih Zveze delovnih invalidov Slovenije (ZDIS).

Na usposabljanjih ZDIS za aktivno življenje in delo (zaposleni in trenutno brezposelni invalidi) se je leta 2017 usposabljal 6 članov Društva invalidov Hrastnik:

- 2 člana 10.-11. marec v Portorožu,
- 2 člana 19.-20. maj v Moravskih Toplicah,
- 2 člana 15.-16. september v Radencih.

Na usposabljanjih ZDIS za aktivno sodelovanje in neodvisno življenje invalidov (invalidi, ki prostovoljno opravljajo veliko odgovornega dela na društvih) se je leta 2017 usposabljal 6 članov DI Hrastnik:

- 2 člana 7.-8. april v Topolšici,
- 2 člana 9.-10. junij v Zrečah,
- 2 člana 24.-25. november v Dobrni.

DI Hrastnik je tako v letu 2017 zagotovilo posebno ozaveščanje o pravicah delovnih invalidov in možnostih ukrepanja ob morebitnih zlorabah in nasilju 12 članom društva.

Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Hrastnik

V mesecu septembru (15.-17. september) se je 45 članov udeležilo vikend seminarja v Termah Topolšica.

Društvo vojnih invalidov Hrastnik Zasavje

DVI Zasavje je organiziralo naslednje predavanje z varstveno tematiko:

- Varovanje lastnine pred tatovi (Trbovlje, 7.11.2017, 13 udeležencev).

3 DOSTOPNOST

3.1 Odpravljanje arhitektonskih ovir

V letu 2017 so se proučile možnosti za realizacijo odprave arhitektonskih ovir, določenih z Operativnim načrtom za neodvisno življenje invalidov v občini Hrastnik za leto 2017:

- klančina pri Log 3 (dostop invalidnim osebam na vozičku iz parkirišča do dvigala v objektu),
- ureditev stopnišča iz glavne ceste proti prostorom Društva upokojencev Hrastnik,
- klančini pločnika pred Mercatorjem na lokaciji Log 1-Log 2,
- dostop z oprijemali v Mladinski center Hrastnik za gibalno ovirane obiskovalce,
- lažji dostop za invalide/voziček iz parkirišča pri pokopališču na Dolu pri Hrastniku do vhoda v poslovilni objekt - asfaltiranje makadamskih površin na pokopališču na Dolu pri Hrastniku).

Vsi načrtovani posegi bodo realizirani v letu 2018, razen namestitve oprijemal v MCH, ki je bil realiziran v letu 2017.

3.2 Označevanje parkirnih mest za invalide

V občini Hrastnik je urejena ustrezna horizontalna in vertikalna označitev parkirnih mest za invalidne osebe. Predlogov za dodatno označitev parkirnih mest v letu 2017 ni bilo prejetih. Obstoječa označitev parkirnih mest za invalide se je tekoče vzdrževala. Na pobudo Sveta za invalide je Občina Hrastnik posodobila določena parkirna mesta za invalide v Naselju Aleša Kaple in na Logu.

3.3 Vključevanje invalidov v sprejemanje odločitev

Predstavniki društev, ki so povezana z delom z invalidi, ter predstavniki zavodov, ki se v občini ukvarjajo z invalidi, so vključeni v Svet za invalide pri Občini Hrastnik.

Svet za invalide je pripravil Operativni načrt za neodvisno življenje invalidov v občini Hrastnik za leto 2017 ter ga začel uresničevati preko posameznih nosilcev. Temeljni cilj načrta je izvedba aktivnosti in ukrepov za izboljšanje kakovosti življenja invalidov.

Svet za invalide se je sestel na dveh sejah (8.6.2017, 12.10.2017).

4 VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

4.1 Vrtec Hrastnik

Zaradi premajhnega števila otrok s posebnimi potrebami tudi v šolskem letu 2016/2017 ter 2017/2018 v Vrtcu Hrastnik ni bil oblikovan razvojni oddelek. Razvojni oddelek je za celotno regijo oblikovan v Vrtcu Trbovlje, v katerega so bili vključeni 4 otroci, za katere je Zavod za šolstvo izdal odločbo o usmeritvi in imajo stalno prebivališče v občini Hrastnik.

V Vrtec Hrastnik je bilo v koledarskem letu 2017 vključeno 17 otrok s posebnimi potrebami (na podlagi Odločb Zavoda RS za šolstvo). Vsi otroci so vključeni v redne oddelke.

Večina otrok je usmerjena zaradi manjših razvojnih zaostankov in jim na podlagi odločbe pripada do 3. ure tedensko individualnega dela s specialno pedagoginjo, praviloma izven oddelka, v katerega so sicer vključeni.

Specialna pedagoginja v prvem mesecu po prejeti odločbi opazuje otroke, kako funkcionirajo v in izven oddelka, v skupini ter individualno, nato pa sestavi Individualiziran načrt dela, ki je prilagojen vsakemu otroku tako, da optimalno razvije njegove sposobnosti in spretnosti.

Sam načrt seveda nastaja v dogovoru s strokovnimi delavci oddelka, katerega otrok obiskuje in s pisnim soglasjem staršev otroka. O vsakem otroku tudi vodi predpisano Osebno mapo.

4.2 Osnovna šola narodnega heroja Rajka Hrastnik

Na Osnovni šoli NHR Hrastnik, podružnični šoli Dol pri Hrastniku in v oddelkih NIS ter PPVI, so imeli v letu 2017 vključenih 22 učencev, ki so po Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami razvrščeni kot dolgotrajno bolni. V okviru te številke imajo 2 učenca, ki sta zmerno oziroma težje gibalno ovirana, ena učenka ima dodeljenega začasnega spremljevalca, en učenec pa stalnega. Potrebe teh učencev so bile teme pogovora na pedagoških konferencah in urah oddelčnih skupnosti.

4.3 Srednješolsko, višješolsko in visokošolsko izobraževanje

Na osnovi Pravilnika o štipendiranju v občini Hrastnik se vsako leto razpiše podelitev vsaj ene štipendije za študente s posebnimi potrebami s prebivališčem v občini Hrastnik. V letu 2017 ni bilo prijave na razpisano štipendijo.

4.4 Organizirana predavanja

Organizacije in institucije, ki so povezane z delom z invalidi, so organizirale različna predavanja, posvete in delavnice za izboljšanje kvalitete življenja invalidov.

Svet za invalide pri Občini Hrastnik

Na pobudo poslanke v Državnem zboru Republike Slovenije Vojke Šergan je Svet za invalide skupaj z Regionalnim centrom nevladnih organizacij ZLHT organiziral 30.11.2017 v Mladinskem centru Hrastnik posvet oz. delovno srečanje »Ključne socialne problematike v Hrastniku«. Namen srečanja, na katerega so bili vabljeni vsi nosilci aktivnosti, določenih z Akcijskim načrtom in Operativnimi načrti za neodvisno življenje invalidov v občini Hrastnik, je bil identifikacija ključnih socialnih problematik v Občini Hrastnik in možnosti za njihovo reševanje. Udeleženci delovne skupine so med drugim podrobneje predstavili problematiko invalidov in težje gibljivih:

- predstavniki te ranljive skupine so slabše informirani,
- pomanjkanje prostovoljcev in stroke na terenu,
- potreba po pomoči in storitvah invalidom in starejšim na domu - servis dnevne nege in varstva (organizirati terensko ekipo prostovoljcev),
- pomanjkanje programov za mlajše invalide,
- pomanjkanje nastanitev za samostojno življenje invalidov,
- potrebna pomoč pri zaposlovanju,
- potrebnih več dodatnih vsebin in usposabljanj za boljše socialno vključevanje,
- arhitektonske ovire.

Projektna ideja za področje invalidov in težje gibljivih nosi delovni naslov Servisni center za invalide in starejše. V okviru servisnega centra bi se na območju občine izvajal celosten servis za pomoč, informiranje in socialno vključevanje invalidov vseh starosti in težje gibljivih v občini Hrastnik.

Društvo invalidov Hrastnik

DI Hrastnik je leta 2017 organiziralo 3 predavanja z invalidsko tematiko:

- predavanje o zdravilnih učinkih medu (22.9.2017, sejna dvorana DI Hrastnik, predaval Zvone Štaut, 21 udeležencev),

- predavanje o demenci – razumevanju in pomoči ob bolezni (12.10.2017, Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik, predaval Ladislav Golouh, dr.med., 46 udeležencev),
- predavanje o diabetesu (16.11.2017, sejna dvorana DI Hrastnik, predaval Leopold Majes, 11 udeležencev).

Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Hrastnik

Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Hrastnik je organiziralo naslednje izobraževalne delavnice:

- kuharski tečaji (11.1.2017, 15.2.2017, 14.4.2017, 6.9.2017, Veličkova cesta 41 v Hrastniku 12-14 udeležencev),
- delavnica ročnih spretnosti (25.1.2017, 8.3.2017, Osnovna šola NHR Hrastnik, 11-12 udeležencev),
- delavnica računalništva (22.9.2017, 6.10.2017, 20.10.2017, 3.11.2017, 17.11.2017, Osnovna šola NHR Hrastnik, 8-9 udeležencev).

Društvo diabetikov Hrastnik

Društvo diabetikov Hrastnik je leta 2017 organiziralo 3 predavanja:

- predavanje o sladkorni bolezni (21.2.2017, večnamenski objekt KS Steklarna, 10 udeležencev),
- strokovno predavanje predsednika društva (16.11.2017, sejna soba Društva invalidov Hrastnik, 11 udeležencev),
- strokovno predavanje o diabetičnem stopalu (23.11.2017, večnamenski objekt KS Steklarna, 14 udeležencev).

Člani Društva diabetikov Hrastnik so sodelovali na Kuharski delavnici diabetičnih jedi (12.10.2017, Zagorje ob Savi, 8 udeležencev).

Društvo diabetikov Hrastnik je že tradicionalno sodelovalo tudi z učenci Osnovne šole NHR Hrastnik v pripravah na državno šolsko tekmovanje v znanju iz sladkorne bolezni.

Članice in člani Društva diabetikov Hrastnik so se udeležili tudi:

- predavanj, ki so bila organizirana na preventivnih okrevanjih in srečanjih diabetikov,
- posvetov, ki jih je organizirala Zveza diabetikov Slovenije.

Društvo vojnih invalidov Hrastnik Zasavje

DVI Zasavje je organiziralo 2 predavanji z zdravstveno tematiko:

- Pridelava medu in izdelki iz njega (20.3.2017, Trbovlje, 19 udeležencev),
- Zelišča in dišavnice v službi zdravja (5.6.2017, Trbovlje, 14 udeležencev).

Društvo Hrbteničarjev Zasavje

Člani društva so se izobraževali na strokovnih predavanjih, in sicer:

- predstavitev zdravstvenih pripomočkov firme DIRS (2.2.2017, 21 udeležencev),
- 5-krat so organizirali predavanja na temo zdravljenja in skrbi za boljše počutje hrbtenice (10-22 udeležencev).

Zdravstveni dom Hrastnik

Zdravstveno vzgojne aktivnosti so v Zdravstvenem domu Hrastnik (ZD Hrastnik) potekale preko zdravstveno vzgojnega centra. Aktivnosti so potekale v samem domu in izven njega. Izven zdravstvenega doma so aktivnosti potekale v vrtcih, v šoli, raznih društvih ter gospodarskih družbah.

Skozi celotno leto 2017 je ZD Hrastnik izvajal brezplačne CINDI delavnice: Zdravo hujšanje (2 delavnici), Zdrava prehrana (1 delavnica), Telesna dejavnost (1 delavnica), Zdrav življenjski slog (5 delavnic), Spopadanje z depresijo (2 delavnici), Test hoje (9 delavnic), Dejavniki tveganja (4 delavnice), Tehnike sproščanja (6 delavnic), Spoprijemanje s tesnobo (2 delavnici), Spoprijemanje s stresom (3 delavnice).

Opravljeni so bila tudi individualna svetovanja o kajenju in prenehanju pitja alkohola.

Mladinski center Hrastnik

Mladinski center Hrastnik nudi vsem organizacijam, povezanim z delom z invalidi, brezplačno uporabo prostorov za izvedbo izobraževalnih in ustvarjalnih aktivnosti.

Vsem invalidom, ki izkažejo svoj status z Evropsko kartico ugodnosti za invalide, nudi Mladinski center Hrastnik:

- brezplačen vstop na prireditve,
- brezplačno udeležbo na jezikovnih in računalniških tečajih.

5 DELO IN ZAPOSLOVANJE

5.1 Podpora zaposlovanju invalidov

Občina Hrastnik

V okviru občinskega proračuna so se tudi v letu 2017 zagotavljala sredstva za sofinanciranje javnih del. Pri zaposlovanju na javna dela so imele glede na zahtevnost del in zahtevano stopnjo strokovne izobrazbe prednost brezposelne invalidne osebe.

Preko javnih del je bilo v letu 2017 na področju družbenih dejavnosti in komunalno cestne infrastrukture zaposlenih 26 občanov, od tega 3 invalidne osebe.

Urad za delo Hrastnik

Urad za delo Hrastnik napotuje invalidne osebe tako kot ostale brezposelne osebe, ki so prijavljene na zavodu, v zaposlitve (v skladu z njihovo delazmožnostjo) ter v razne ukrepe aktivne politike zaposlovanja in delavnice vseživljenjske karijerne orientacije.

Zakon o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, ki je bil sprejet v letu 2004 (UPB1 - Ur. l. RS št. 100/05) nalaga Zavodu vrsto novih dejavnosti na področju ugotavljanja in zaposlovanja invalidov. Po tem zakonu je Zavod pristojna institucija, ki določeni skupini oseb z okvaro zdravja in zmanjšano delovno zmožnostjo, ki sicer po drugih predpisih ne more pridobiti statusa invalida, le-tega ugotovi po določenem predpisanem postopku in odloča o drugih pravicah invalida. Govorimo o postopkih odločanja za:

- priznanje statusa invalida,
- priznanje pravice do zaposlitvene rehabilitacije ter
- ugotavljanje zaposljivosti.

V letu 2017 je bilo v občini Hrastnik vključenih v postopke zaposlitvene rehabilitacije 8 brezposelnih oseb.

V občini Hrastnik se je v letu 2017 zaposlilo 19 invalidnih brezposelnih oseb.

5.2 Spodbujanje invalidov

Člani DI Hrastnik so se redno udeleževali Usposabljanj za aktivno življenje in delo, ki jih za zaposlene in brezposelne (iskalce zaposlitve) invalide organizira ZDIS.

Društvo invalidov Hrastnik

Na usposabljanjih ZDIS za aktivno življenje in delo (zaposleni in trenutno brezposelni invalidi) se je leta 2017 usposabljal 6 članov Društva invalidov Hrastnik:

- 2 člana 10.-11. marec v Portorožu,
- 2 člana 19.-20. maj v Moravskih Toplicah,
- 2 člana 15.-16. september v Radencih.

5.3 Spodbujanje delodajalcev

Svet za invalide pri Občini Hrastnik je posredoval dopis hrastniškim podjetjem in javnim zavodom glede izpolnjevanja invalidskih kvot zaposlenih, ki jih določa Uredba o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov (Ur.l. RS, št. 21/14), in možnostih nadomestne izpolnitve invalidskih kvot pri sodelovanju z invalidskimi podjetji (Zakon o zaposlitveni in zaposlovanju invalidov, Ur.l. RS, št. 16/07-UPB, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2, 98/14).

Vsa hrastniška podjetja in javni zavodi, ki zaposlujejo vsaj 20 oseb in so zato dolžni zaposlovati določeno kvoto invalidov, že zaposlujejo predpisano kvoto invalidov. Edina izjema je Vrtec Hrastnik, ki ne zaposluje ustrezne kvote invalidnih oseb, zato koristi storitve invalidskih podjetij. Ker pa tega koriščenja ni v zadostni meri, plačuje tudi v državni Invalidski sklad.

Invalidska podjetja Sinet d.o.o., Rastki d.o.o. in Glashuta d.o.o. imajo med svojimi zaposlenimi več kot 50 % invalidov.

6 FINANČNO-SOCIALNA VARNOST

6.1 Občina Hrastnik

Občina Hrastnik je tudi v letu 2017 v proračunu občine zagotavljala sredstva za izvajanje različnih socialno varstvenih dejavnosti, in sicer:

- zagotavljala so se sredstva za plačilo razlike med ekonomsko ceno bivanja v domovih institucionalnega varstva in plačilom, katerega lahko na osnovi Uredbe o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev (Ur. list RS št. 110/2004, 124/2004 in spremembe) plačajo zavezanci (oskrbovanci in njihovi ožji družinski člani). V letu 2017 je občina v povprečju doplačevala domsko varstvo 53-im občanom, ki jih je največ vključenih v Dom starejših Hrastnik (povprečno mesečno je bilo v letu 2017 v hrastniški dom vključenih 22 občanov). Drugi občani pa so vključeni v domove širom Slovenije (v povprečju 31 občanov). Za te namene so bila v letu 2017 porabljen sredstva v višini 358.527,53 EUR.
- zagotavljala so se sredstva za nego in pomoč na domu, katero je dolžna občina organizirati na osnovi Zakona o lokalni samoupravi. To službo izvaja na osnovi sprejetega odloka s 1.4.2000 Dom starejših Hrastnik. Pomoč na domu zajema:
  - gospodinjsko pomoč (prinašanje enega pripravljenega obroka ali nabava živil, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega prostora z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora),
  - pomoč pri temeljnih dnevni opravilih (pomoč pri oblačenju, slačenju, umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega ortopedskih pripomočkov),
  - pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (vzpostavljanje mreže z okoljem, s prostovoljci in sorodstvom, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo).

Pomoč na domu so izvajale 4 delavke. Cena storitev pomoči na domu je bila oblikovana na osnovi določil Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev (Ur. list RS št. 36/02 in njihove spremembe). Cena storitve obsega stroške vodenja izvajalca, ki jo mora v celoti kriti občina v obliki subvencije, in stroške za neposredno

socialno oskrbo. V letu 2017 je pomoč na domu koristilo v povprečju 57,42 uporabnikov, v letu 2016 pa 53,17. Največ uporabnikov je starih od 80 let in več, druga starostna skupina pa so uporabniki, ki so stari od 65 do 79 let. Za te namene se je v letu 2017 namenilo 123.955,29 EUR.

- zagotavljala so se sredstva za delno plačilo za izgubljeni dohodek in del prispevkov za socialno zavarovanje družinskih pomočnikov. Na podlagi veljavne zakonodaje ima pravico do izbire družinskega pomočnika polnoletna oseba s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno ovirana oseba, ki potrebuje pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb (invalidna oseba). Družinski pomočnik je oseba, ki invalidni osebi nudi pomoč, ki jo potrebuje. Lahko je ta oseba tudi družinski član (eden od staršev). Družinski pomočnik ima na podlagi zakona pravico do delnega plačila za izgubljeni dohodek, oziroma sorazmernega dela plačila za izgubljeni dohodek v primeru dela s krajšim delovnim časom od polnega. O tej pravici na podlagi javnega pooblastila z odločbo odloči pristojni Center za socialno delo. V letu 2017 se je sofinanciralo delno plačilo za izgubljen dohodek 5 družinskim pomočnikom. Za te namene so bila porabljen sredstva v višini 57.098,79 EUR.
- skupaj z Občino Trbovlje je sofinancirala prevoz varovancev Varstveno delovnega centra Zagorje ob Savi, ki prihajajo iz Hrastnika in Trbovelj. S sredstvi v višini 7.000 EUR se je sofinanciral prevoz 27 varovancem iz Hrastnika (isto število kot leta 2016).
- občanom iz socialno ogroženih družin so se zagotavljala sredstva za nabavo šolskih potrebščin in ozimnice na osnovi javni razpisa. Postopke je izvajal Center za socialno delo. Na razpis za nakup šolskih potrebščin je prispelo 63 vlog (v letu 2016 jih je prispelo 83). Pozitivno je bilo rešenih 56 vlog (59 v letu 2016) za 100 otrok (v letu 2016 za 101 otroka). Pomoč je znašala 120,00 EUR/otroka (v letu 2016 je znašala 118,80 EUR). Za pridobitev pomoči za nakup ozimnice je prispelo 192 vlog (226 v letu 2016). Pozitivno je bilo rešenih 174 vlog (188 v letu 2016) za 390 občanov (v letu 2016 za 423 občanov). Pomoč je znašala od 44 EUR za eno člansko družino do 308 EUR za 7 člansko družino. Za te namene se je v letu 2017 namenilo 29.059,12 EUR

6.2 Center za socialno delo Hrastnik

Center za socialno delo Hrastnik (CSD Hrastnik) je tudi v letu 2017:

- zagotavljal izvajanje ukrepov socialne pomoči skladno s področno zakonodajo (prva socialna pomoč, varstvo odraslih oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, pravica do dodatka za tujo nego in pomoč, pravica do izbire družinskega pomočnika, družinski prejemki...) ter
- opravljal dodatne naloge po pogodbi z Občino Hrastnik (podeljevanje enkratnih denarnih socialnih pomoči za šolske potrebščine, podeljevanje enkratnih denarnih socialnih pomoči za ozimnico, izdelava socialnih poročil in mnenj za kritje stroškov pogreba s strani občine...).

6.2.1 Socialno varstvene storitve

Prva socialna pomoč je osnovna storitev, ki pomaga uporabniku prepoznati stisko in ga usmeriti pri reševanju problema. Je torej pomoč posamezniku, da prepozna in opredeli stiske ali težave, da oceni mogoče rešitve in se seznanji z mogočimi storitvami, dajatvami, z obveznostmi, ki sledijo izbiri, ter, da se mu predstavi mrežo in programe izvajalcev, ki mu lahko pomagajo. Ena storitev, po normativu, traja povprečno 45 minut.

Leto	Število opravljenih storitev
2015	279
2016	156
2017	244

Storitev osebna pomoč obsega svetovanje, vodenje in urejanje. V letu 2017 je bilo v svetovanje vključeno 5 oseb. To je strokovna pomoč posamezniku v stiskah ali težavah, ki jih sam ne zna ali ne zmore rešiti in ki je pripravljen spremeniti svoje vedenje, poiskati ustrezne rešitve in urediti odnose z drugimi osebami v socialnem okolju. Uporabniki so posameznik v socialnih stiskah in težavah, ki jih zaznava vendar jih ne zna ali ne zmore sam rešiti, zmožen pa je dejavno sodelovati v svetovalnem procesu in se za storitev odloči prostovoljno (to je svetovalni proces, kjer mora upravičenec podpisati dogovor).

Storitev pomoč družini za dom, kot strokovno svetovanje in pomoč družini pri urejanju odnosov med družinskimi člani, pri skrbi za otroke ter usposabljanje družine za opravljanje njene vloge v vsakdanjem življenju. Uporabniki so lahko posameznik in družina v primerih,

ko izhajajo socialne stiske iz neurejenih odnosov v družini in so rešljive le s spremembami odnosov v družini kot celoti; družina, kadar le ta išče strokovni svetovanje in pomoč pri skrbi za otroke; družina, ko potrebujeta dva ali več družinskih članov za zagotavljanje normalnih razmer za obstanek in razvoj družine trajnejšo podporo in vodenje. Za storitev se mora posameznik ali družina odločiti prostovoljno.

V storitev je bilo v letu 2015 vključenih 8 družin.

V storitev je bilo v letu 2016 vključenih 7 družin.

V storitev je bilo v letu 2017 vključenih 11 družin.

6.2.2 Institucionalno varstvo in oprostitev plačil socialno varstvenih storitev

Domsko varstvo pomeni, da starostniki in njihovi svojci za razreševanje socialnih in zdravstvenih stisk in težav potrebujejo organizirano strokovno pomoč. Takšna je organizirana v javnih socialno varstvenih zavodih, ki stanovalcem zagotavlja bivanje, primerno prehrano, potrebno pomoč in postrežbo, zdravstveno oskrbo in zdravstveno nego.

CSD Hrastnik je vodil postopke oprostitve plačila storitve institucionalnega varstva za uporabnike in zavezance. V letu 2017 je center vodil 120 postopkov za oprostitev plačila storitev instacionalnega varstva za uporabnike in zavezance oz 6 več kot v letu 2016

6.2.3 Varstvo odraslih oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju

Namen je zagotavljanje oblik družbenega varstva ter zaščita pravic in koristi oseb s posebnimi potrebami, uporabniki pa so osebe, ki postanejo polnoletne in potrebujejo pomoč pri samostojnem življenju in delu oziroma pridobijo status invalida po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb. S tem se urejajo oblike varstva zmerno, težje in težko duševno ter najtežje telesno prizadetih oseb, ki se ne morejo usposobiti za samostojno življenje in delo (invalidi) in pri katerih je ugotovljeno, da je nastala prizadetost v otroški oziroma mladostni dobi do dopolnjenega 18. leta starosti oziroma v času rednega šolanja, vendar najdlje do 26. leta starosti. Oblike družbenega varstva po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb so naslednje:

- varstvo v splošnih in posebnih socialnih zavodih,
- varstvo v drugi družini,
- nadomestilo za invalidnost,
- dodatek za tujo nego in pomoč.

V letu 2017 ni bilo na novo priznanih pravic oz. statusov za invalidne osebe, je pa bila priznana 1 pravica do tuje nege in pomoči. Na dan 31.12.2017 je imelo status odrasle invalidne osebe 39 občanov Hrastnika. Od tega jih 29 prejema nadomestilo za invalidnost, 20 pa jih ima pravico do nege. Do dodatka za tujo nego in pomoč ima pravico invalid, ki mu je za osnovne življenjske potrebe neogibna stalna pomoč in postrežba druge osebe. Mnenje izda invalidska komisija pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. O upravičenosti do dodatka za tujo nego in pomoč izda odločbo center za socialno delo.

6.2.4 Skrbništvo nad odraslimi

Skrbništvo za osebe, ki jim je odvzeta poslovna sposobnost

V letu 2017 je CSD Hrastnik vodil in spremljal 6 oseb, ki so postavljene pod skrbništvo. Dolžnost skrbnika so v 2 primerih prevzeli sorodniki, v 4 primerih pa CSD.

Skrbništvo za posebni primer

Center za socialno delo, v skladu z 211. členom Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, postavi skrbnika za poseben primer ali skrbnika za določeno vrsto opravil odsotni osebi, katere prebivališče ni znano, pa tudi nima zastopnika, neznanemu lastniku premoženja, kadar je potrebno, da nekdo za to premoženje skrbi, pa tudi v drugih primerih, kadar je to potrebno za varstvo pravic in koristi posameznika.

V letu 2017 je CSD dvema osebama, ki nista bili sami sposobni skrbeti zase, za svoje pravice in koristi, imenoval skrbnika za posebni primer oziroma skrbnika za določeno vrsto opravil.

6.2.5 Družinski pomočnik

Pravica do izbire družinskega pomočnika je namenjena invalidnim osebam, polnoletnim osebam s težko motnjo v duševnem razvoju in težko gibalno oviranim osebam, ki potrebujejo pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb. Vloga za priznanje te pravice se vloži pri centru za socialno delo, ki pošlje dokumentacijo na pristojno invalidsko komisijo pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Na podlagi mnenja komisije, pristojni center odloči o izbiri določene osebe za družinskega pomočnika.

V letu 2017 je CSD Hrastnik na novo odločil o pravici do družinskega pomočnika za eno osebo. Na dan 31.12.2017 je pravico do družinskega pomočnika koristilo 6 oseb.

6.2.6 Pravica do tolmača za slovenski znakovni jezik

Centri za socialno delo odločajo tudi o pravici gluhih, naglušnih in gluhonemih oseb, ki pri sporazumevanju uporabljajo slovenski znakovni jezik, o pravici do uporabe tega jezika v vseh postopkih. O tej pravici se izda odločba, na podlagi te odločbe pa izkaznica, s katero se ti uporabniki v postopkih identificirajo kot osebe, ki uporabljajo za sporazumevanje slovenski znakovni jezik. V letu 2017 so 4 osebe uporabljale pri sporazumevanju znakovni jezik.

6.2.7 Družinski prejemki

Dodatek za nego otroka je pravica, ki jo lahko uveljavlja eden od staršev ali druga oseba za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, če ima otrok stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in dejansko živi v Republiki Sloveniji. Do dodatka je upravičen dokler trajajo razlogi oziroma do otrokovega 18. leta starosti, po 18. letu pa, če so ga starši dolžni preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo družinska razmerja.

Dodatek za nego otroka je mesečni prejemek, ki znaša 100 EUR (nižji), za otroke s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno oviranega otroka ali otroke z določenimi boleznimi iz seznama hudih bolezni pa 200 EUR (višji). Pravica do dodatka za nego se prizna na podlagi mnenja zdravniške komisije.

V letu 2017 je CSD izdal 25 odločb, od katerih je bilo 18 pozitivnih, dodatek pa je prejelo 32 otrok.

Delno plačilo za izgubljeni dohodek

Delno plačilo za izgubljeni dohodek je osebni prejemek, ki ga prejme eden od staršev ali druga oseba, kadar prekine delovno razmerje ali začne delati krajši delovni čas zaradi nege in varstva otroka s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno oviranega otroka ali otroka z boleznijo iz seznama hudih bolezni. Pravico lahko uveljavlja tudi eden od staršev, ki neguje in varuje dva ali več otrok, ki potrebujejo posebno nego in varstvo.

V letu 2017 sta to pravico koristili 2 osebi.

Varstveni dodatek

Z varstvenim dodatkom se upravičencem za čas prebivanja v Republiki Sloveniji zagotavljajo sredstva za kritje življenjskih stroškov, ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju (stroški z vzdrževanjem stanovanja, nadomeščanjem trajnih potrošnih dobrin,...) in niso stroški za zagotavljanje minimalnih življenjskih potreb. Varstveni dodatek je namenjen osebam, ki si

materialne varnosti ne morejo zagotoviti zaradi okoliščin, na katere sami ne morejo vplivati. Do varstvenega dodatka so upravičeni: državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, tujci z dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji in stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, osebe, ki lahko denarno socialno pomoč in varstveni dodatek uveljavljajo na podlagi mednarodnih aktov, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, **in so:** trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo ali starejše nad 63 let (ženska) oz. nad 65 let (moški) in niso delovno aktivni **in so** upravičene do denarne socialne pomoči oziroma bi lahko bile upravičene do denarne socialne pomoči **ali** če njihov dohodek oziroma lastni dohodek družine presega cenzus za pridobitev denarne socialne pomoči, ne presega pa cenzusa za varstveni dodatek.

Do varstvenega dodatka je upravičena samska oseba, ki izpolnjuje druge z zakonom določene pogoje in njen mesečni dohodek ne presega **484,97 EUR (za eno samsko osebo) (01.08.2017)**.

Varstveni dodatek (Statistika ISCD2 86 v povezavi s 115)	Število vloženih vlog	Dodeljenih /rešenih pozitivno skozi celo leto
2015	232	206
2016	279	224
2017	343	276

V decembru 2015 je varstveni dodatek prejelo 93 upravičencev.

V decembru 2016 je varstveni dodatek prejelo 106 upravičencev.

V decembru 2017 je varstveni dodatek prejelo 132 upravičencev.

6.2.8 Dodatne naloge po pogodbi z Občino Hrastnik

Dodatne naloge CSD Hrastnik po pogodbi z Občino Hrastnik so:

- podeljevanje enkratnih denarnih socialnih pomoči za šolske potrebščine,
- podeljevanje enkratnih denarnih socialnih pomoči za ozimnico,
- predavanja učencem osnovne šole: predstavitev dejavnosti centra in prve informacije o drogah (preventivni program),
- preverjanje in ugotavljanje socialnih razmer občanov in izdelava poročil za uveljavljanje drugih pravic,
- izdelava socialnih poročil in mnenj za kritje stroškov pokopa s strani občine,
- sodelovanje z občino na različnih področjih z vsebino socialnega varstva.

6.3 Dom starejših Hrastnik

Dom starejših Hrastnik je izvajal storitev pomoč na domu, ki obsega gospodinjsko pomoč, pomoč pri temeljnih dnevni opravilih in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov. Pomoč na domu so izvajale 4 delavke. V letu 2017 je pomoč na domu koristilo v povprečju 57,4 uporabnikov, v letu 2016 pa 53,2. Največ uporabnikov je starih od 80 do 90 let, druga starostna skupina pa so uporabniki, ki so stari od 65 do 79 let. Na novo je bilo v storitev pomoč na domu vključenih 35 uporabnikov, kar je 1 več kot v preteklem letu.

Direktor doma starejših Hrastnik se je udeležil občnih zborov Društva upokojencev Hrastnik, Društva upokojencev Dol pri Hrastniku, Društva invalidov Hrastnik in Društva diabetikov Hrastnik. Na vseh občnih zborih je pozdravil udeležence in na kratko predstavil dejavnosti Doma, ki se nanašajo na področje, ki ga „pokriva“ posamezno društvo, oz. se nanašajo na stanovalce Doma, ki so člani teh društev. Posebno poročilo o pomoči na domu je bilo podano na občnem zboru Društva invalidov Hrastnik.

6.4 Društva, ki so povezana z delom z invalidi

Društva, ki so povezana z delom z invalidi, v največji možni meri pomagajo svojim članom, ki zaidejo v socialno stisko, s pomočjo v obliki prve osebne oz. socialne finančne pomoči.

Društvo invalidov Hrastnik

Invalidom s težjo invalidnostjo ali zelo slabim zdravstvenim stanjem in tistim, ki živijo v slabih socialnih razmerah, nudijo največ pozornosti v vseh pogledih, in sicer v obliki obiskov, organiziranih srečanj, piknikov ter zagotavljanju potrebne pomoči.

V sklopu prve osebne oz. socialne finančne pomoči je DI Hrastnik v preteklih letih nabavilo kar nekaj potrebnih invalidsko-ortopedskih pripomočkov s finančno pomočjo Občine Hrastnik in ZDIS, v letu 2017 pa so članom društva priskočili na pomoč tudi tako, da so:

- dodelili in namestili električne negovalne postelje 4 težjim invalidom,
- oddali v uporabo invalidski voziček na ročni pogon.

Vedno večje število članov društva išče prvo socialno pomoč na DI Hrastnik tudi zaradi pogovora in pomoči pri:

- razreševanju težav pri pridobitvi invalidskih in ortopedskih pripomočkov,
- pisanju pritožb na odločitve državnih organov,

- dajanju priporočil pri zamenjavi za invalidom primerna stanovanja,
- urejanju zadev pri pristojnih službah (občina, center za socialno delo, zavod za zaposlovanje...),
- iskanju nasvetov za prizadete člane društva,
- vlaganju vlog za oprostitev plačila RTV prispevkov in znižanje prispevka za uporabo interneta,
- urejanju statusa invalida (vloge za priznanje telesne okvare...).

Društvo diabetikov Hrastnik

V obliki prve osebne oz. socialne finančne pomoči so članom društva priskočili na pomoč tudi tako, da so:

- članom pomagali z izposojjo glukometrov za merjenje krvnega sladkorja,
- članom brezplačno zagotovili testne lističe in alkoholne robčke.

6.5 Zbiranje sredstev za humanitarne in dobrodelne namene

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Hrastnik je s pomočjo humanitarnih akcij:

- omogočil brezplačno letovanje 20 otrokom na Debelem Rtiču,
- omogočil brezplačno letovanje 6 upokojencem na Debelem Rtiču,
- zagotovil pomoč občanu pri plačilu posebej pripravljene hrane (kosil), ki jo potrebuje zaradi bolezni ter
- razdelil blizu 1900 paketov s hrano, prav toliko vreč pralnega praška, kompletov higienskih pripomočkov (šampon, milo, plenice), 2.000 oblačil in obutve, zaves, odej, blazin, več kompletov posteljnine, posredovali so pri informiranju o možnostih pridobitve različnih kosov pohištva, preprog, bele tehnike, TV aparatov, sedežnih garniture,... in drugih pripomočkov.

Iz intervencijskih zalog so razdelili:

- 3,460 kg moke, 5,200 kg testenin, 13,171 l mleka, 2,217 l olja, 4.178 kg fižola, 4.501 kg pelati, 1.845 kg riža, 200 kg praška,
- socialno šibkim otrokom so pomagali s šolskimi torbami in šolskimi potrebščinami,
- s prehrabnimi paketi so 7-krat pomagali socialno šibkim upokojencem iz Hrastnika in z Dola pri Hrastniku v Projektu starejši za starejše.

7 ZDRAVJE IN ZDRAVSTVENO VARSTVO

7.1 Zdravstveni dom Hrastnik

ZD Hrastnik je javni zavod primarne ravni zdravstvenega varstva in spada med 5 najmanjših zdravstvenih domov v državi. Poslanstvo zdravstvenega doma je izvajanje aktivnosti z namenom preprečevanja obolenosti in ohranjanja zdravja ter seveda zdravljenje že obolelih zavarovancev. Zavod izvaja primarno zdravstveno varstvo za vse prebivalce občine Hrastnik, v nekaterih dejavnostih pa tudi zdravstveno varstvo prebivalstva iz širšega okolja Zasavja. Pri svojem delu se povezuje z drugimi zdravstvenimi organizacijami iz Zasavja in širše okolice.

Zdravstveno varstvo se v ZD Hrastnik izvaja v:

- ambulantni družinske medicine s pripadajočo referenčno ambulanto,
- ambulantni šolskega dispanzerja,
- v ambulantni Dispanzerja za ženske v obsegu 0,70 programa,
- v ambulantni odraslega zobozdravstva,
- v ambulantni mladinskega zobozdravstva,
- v ambulantni Doma starejših Hrastnik v obsegu 0,30 programa in
- v ambulantni Dispanzerja za medicino dela, prometa in športa.

ZD Hrastnik je s svojo dejavnostjo in programi še naprej zagotavljal storitve invalidom na način, ki je primeren za posameznika (dostopnost do ambulant, obiski na domu). Za učinkovito reševanje zdravstvenih problemov invalidov so se zdravstvene službe povezovale s socialnimi in drugimi službami ter tako namenile posebno skrb promociji zdravja.

7.1.1 Ambulantna dejavnost

Ambulantna dejavnost se povezuje z dejavnostjo laboratorija, fizioterapije, nege na domu, patronažne dejavnosti in reševalne službe. V reševalni službi izvajajo sanitetne prevoze, dializne prevoze, nenujne prevoze ležečih/nepokretnih pacientov in nujne prevoze. V okviru zdravstvenega doma delujejo tudi diplomirane medicinske sestre, ki skrbijo za zdravstveno in zobozdravstveno vzgojno delo tako, da zdravstvene delavnice izvajajo v samem zdravstvenem domu in na terenu. Kljub majhnosti izvaja ZD Hrastnik tudi 24 urno neprekinjeno zdravstveno varstvo in nujno medicinsko pomoč, ki deluje vse dni v letu. Za

organizacijo 24 urnega neprekinjenega zdravstvenega varstva skupno skrbijo zaposleni v zavodu ter zdravniki koncesionarji in njihovi zaposleni.

7.1.2 Referenčna ambulanta

Od leta 2011 v ZD Hrastnik uspešno deluje referenčna ambulanta, ki predstavlja okrepitev tima družinske medicine in s tem tudi osnovne zdravstvene dejavnosti. V referenčni ambulanti je obstoječa splošna ambulanta nadgrajena tako, da posebno skrb namenja vodenju zdravljenja kroničnih bolnikov, velik del njihovega delovanja pa je namenjen izvajanju preventivnih aktivnosti za krepitev zdravja. Z vabili v referenčno ambulanto se pri bolnikih tekoče spremlja njihovo zdravstveno stanje in tako se skuša preprečiti, da se jim bolezen ne bi poslabšala ali celo prešla v invalidnost. V referenčni ambulanti se prav tako izvajajo presejalno preventivni zdravstveni pregledi za srčno žilne bolezni, ki so statistično najpogostejši vzrok smrti v Sloveniji. Diplomirana medicinska sestra referenčne ambulante deluje samostojno, a hkrati tekoče sodeluje z zdravnikom in zdravstveno vzgojnim centrom. Poleg referenčne ambulante ZD Hrastnik delujejo v okviru občine Hrastnik tudi 3 referenčne ambulante v zasebnih ambulantah.

7.1.3 Ambulanta za oskrbovance Doma starejših Hrastnik

ZD Hrastnik izvaja dvakrat tedensko v okviru svoje redne dejavnosti tudi ambulanto za oskrbovance Doma starejših Hrastnik v prostorih Doma starejših Hrastnik. Zdravnik svoje delo opravlja tako v ambulanti kot tudi na posameznih oddelkih Doma starejših Hrastnik. Nepokretnim oskrbovancem omogočajo laborantke in patronažne sestre z obiskom v domu odvzem vzorcev za izvedbo laboratorijskih preiskav v ZD Hrastnik.

7.1.4 Patronažna služba

Tudi v letu 2017 so v ZD Hrastnik uspešno realizirali planirani program patronaže in nege na domu, ki je krit s prejemom prihodkov s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje (ZZZS). Obseg opravljenih programov neposredno odraža dejstvo, da se prebivalstvo stara in da se ležalne dobe v bolnišnicah krajšajo. V zadnjem času se opaža, da svojci svoje domače (v večji meri kot v preteklih letih) oskrbujejo doma tudi takrat, ko je potrebna paliativna oskrba. Patronažna služba obiskuje po potrebi paciente tudi med vikendi. Z namenom, da se vsaj nekoliko olajšajo situacije, v katerih so se znašli bolniki zaradi zdravstvenih težav, je obiskov

patronažne službe na domovih vsako leto več. Poleg patronažnega zdravstvenega varstva na terenu pod okriljem ZD Hrastnik izvajajo dejavnost patronažne službe v občini Hrastnik tudi zasebna patronažna sestra.

7.1.5 Reševalna služba

V okviru reševalne službe izvajajo več vrst reševalnih prevozov, vsi pa so namenjeni pacientom, katerih zdravstveno stanje ne omogoča več prevoza z javnim prevozom. Poleg sanitetnih reševalnih prevozov tistih pacientov, katerih mobilnost še ni povsem okrnjena, izvajajo tudi nenujne reševalne prevoze tistih pacientov, ki zaradi svojega težkega zdravstvenega stanja potrebujejo prevoz leže in v spremstvu zdravstvenega osebja. Reševalna služba že več let zapored beleži bistvene prekoračitve predvidenih programov. Zaradi potreb pacientov so v letu 2017 izvajali reševalno službo v večjem obsegu od priznanega tako, da so se prevozi zagotavljali vsak dan med delovniki med 7 in 20 uro. Nujni reševalni prevozi pa so se zagotavljali v okviru nujne medicinske pomoči, to je 24 ur dnevno 365 dni v letu.

Trenutno ima ZD Hrastnik v reševalni službi na razpolago tri vozila z ležiščem in kardiološkim stolom, ki so primerna za najtežje bolnike. Poleg tega razpolaga še z enim vozilom z nakladalno rampo za pritrditev invalidskega vozička v reševalno vozilo.

7.1.6 Zdravstvena vzgoja za odraslo populacijo

Ministrstvo za zdravje že vrsto let posveča posebno pozornost preventivnemu zdravstvenemu delu, zato zdravstveno vzgojno delo in aktivnosti za varovanje in krepitev zdravja v zadnjih letih pridobivajo na veljavi. Zdrav življenjski slog in poznavanje vedenja in navad, ki negativno vplivajo na zdravje, lahko namreč učinkovito pripomoreta k obvladovanju dejavnikov tveganja ter k preprečevanju in zdravljenju kroničnih bolezni in nastanka invalidnosti. Cilj programov je, da ima prebivalstvo Slovenije možnost doseči pričakovano življenjsko dobo enako razvitim državam, a hkrati tudi doseči, da visoko starost učakamo kar najbolj zdravi.

V ZD Hrastnik so v letu 2017 na področju zdravstveno vzgojne dejavnosti za odraslo populacijo izvedeli 35 različnih delavnic oz. individualnih svetovanj (teme delavnic so opredeljene v poglavju 4.4. Organizirana predavanja). Udeležence v delavnice napotijo izbrani osebni zdravniki ali diplomirane medicinske sestre referenčnih ambulant. Udeležbe

na testih hoje in delavnicah, namenjenih spopadanju z depresijo, so odprtega tipa. Testov hoje se vsako leto udeležuje več občanov Hrastnika. Nekateri udeleženci se na teste hoje vračajo vsako leto, na testih hoje se vedno pridružijo tudi invalidi.

7.2 Rehabilitacijski programi društev

Društva, ki so povezana z delom z invalidi, so tudi v letu 2017 izvajala različne programe, namenjene rehabilitaciji invalidov: organiziranje srečanj in obiskov za težke in nepokretne invalide, pomoč invalidom po težkih operativnih posegih ali po nastanku invalidnosti, ohranjanje psihofizičnih sposobnosti invalidov ter terapija s telovadbo za razgibavanje hrbtenice v bazenu z ogrevano vodo pod nadzorom fizioterapevtke.

Društvo invalidov Hrastnik

Z različnimi rehabilitacijskimi programi DI Hrastnik utrjuje in krepi medsebojno socialno moč in daje invalidom možnost enakopravne vključenosti v družbo. Cilj je izboljšati kvaliteto življenja s pravočasno pomočjo, z doseganjem čim večje neodvisnosti in samostojnosti, z ohranjanjem in nadgradnjo obstoječih sposobnosti ter oblikovanjem in ohranjanjem socialne mreže v okolju, kjer invalid živi in dela.

Ohranjevanje zdravja in drugi rehabilitacijski programi obsegajo:

- Ohranjevanje zdravja v objektih ZDIS: članice in člani DI Hrastnik so koristili objekte ZDIS v Izoli (8 terminov), Termah Čatež (8 terminov), Termah Ptuj (1 termina), Rogaški Slatini (1 termin) in v Radencih (1 termin). Poleg ohranjanja telesnega zdravja invalidov, prispeva 7-dnevno ohranjanje zdravja v objektih ZDIS tudi k psihičnemu uravnovešenju znotraj članov družine invalida, saj se program v večini primerov izvaja kot družinska terapija. Aktivnosti v zdraviliških bazenih in na morju ter druženje deluje na uporabnike preventivno in terapevtsko.
- Psihosocialna rehabilitacija ZDIS: Tovrstnega posebnega socialnega programa ZDIS se lahko udeležijo le zaposleni in brezposelni delovni invalidi II. in III. kategorije, zaposleni in brezposelni člani s priznanim TO ter zaposleni in brezposelni člani s statusom invalida po ZZRZI. V programu Psihosocialne rehabilitacije v organizaciji ZDIS Dobrni sta dve članici DI Hrastnik.

- 2-dnevno kopanje težjih invalidov: DI Hrastnik ima že tradicionalno v svojem letnem programu aktivnosti tudi kopanje težje invalidnih članic in članov društva. Leta 2017 so tako izvedli 2-dnevno kopanje težjih invalidov v Zdravilišču Laško 20. in 21. aprila. Kopanja se je udeležilo 25 težjih invalidov in spremljevalcev.
- Piknik težjih invalidov: piknika težjih invalidov na Kopitniku se je 26.8.2017 udeležilo 42 težje invalidnih članic in članov DI Hrastnik, njihovi spremljevalci, poverjeniki in predstavniki vodstva društva.
- Mesečna organizirana kopanja: zelo priljubljena oblika ohranjanja zdravja članic in članov DI Hrastnik so mesečna organizirana kopanja, ki so jih izvedli v mesecih od aprila do oktobra: Terme Fontana v Mariboru (6. april, 43 udeležencev), Terme Topolšica (4. maj, 49 udeležencev), Radenci (21. junij, 50 udeležencev), Izola-Piran (13. julij, 42 udeležencev), Strunjan (17. avgust, 30 udeležencev), Terme Tuhelj na Hrvaškem (7. september, 37 udeležencev) in terme Olimia v Podčetrtku (5. oktober, 38 udeležencev).
- Obiski težkih in nepokretnih invalidov: Poverjenice in poverjenik DI Hrastnik redno obiskujejo težje invalidne članice in člane društva. Takšni obiski poverjenikov, tudi v spremstvu vodstva društva in članov Komisije za zdravstvene in socialne razmere, so še posebej pogosti marca, v času mednarodnega dneva žena in materinskega dne, in v času veselega decembra. Marca so tako obiskali in obdarili 46 težjih invalidk na domovih in v domovih starejših. V predbožičnih decembrskih dneh so obiskali in obdarili 58 težjih invalidov na domovih in v domovih starejših v Hrastniku, Trbovljah, Loki pri Zidanem Mostu, Preboldu in Laškem. Povsod so bili lepo sprejeti.
- Na osnovi podpisane pogodbe ZDIS s posameznimi zdravilišči so lahko tudi člani DI Hrastnik koristili popust v številnih slovenskih zdraviliščih (Terme Topolšica, Thermana Laško, Terme Zreče, Terme Dobrna, Terme Vivat, Vodno mesto Atlantis...).

Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Hrastnik

Društvo je praviloma vsakih 14 dni (razen v času energetske sanacije bazena: od julija do sredine oktobra) izvajalo ob petkih rekreativno plavanje v pokritem bazenu v Hrastniku. Rekreativno plavanje je tako potekalo 15 petkov. V povprečju se je vsakega rekreativnega plavanja udeležilo 8 članov društva, kar pomeni skupaj približno 120 udeležb v celem letu.

Društvo diabetikov Hrastnik

Društvo diabetikov Hrastnik je izvedlo naslednje rehabilitacijske aktivnosti:

- Preventivna okrevanja (jutranja rekreacija na prostem, meritve krvnega sladkorja in krvnega tlaka , predavanja na temo sladkorne bolezni...):
  - okrevanje v toplicah (11.-16. junij, Rogaška Slatina, 17 udeležencev) in
  - okrevanje na morju (2.-9. september, Pirovac, 37 udeležencev).
- Tedenska merjenja krvnega sladkorja, holesterola in krvnega tlaka: vsak prvi torek v mesecu v prostorih Društva diabetikov Hrastnik. Na merjenjih so udeležencem podali tudi osnovne informacije o faktorjih tveganja.

Društvo hrbteničarjev Zasavje

Društvo je vsak torek (razen v času energetske sanacije bazena: od julija do sredine oktobra) izvajalo terapevtsko telovadbo v zimskem kopališču v Hrastniku od 16. do 18. ure pod strokovnim nadzorom fizioterapevtke. Terapevtska telovadba v hrastniškem bazenu pod strokovnim nadzorom fizioterapevtke je tako potekala 34 torkov, s povprečno udeležbo 40 kopalcev, kar pomeni skupaj približno 1.360 udeležb v celem letu.

Društvo vojnih invalidov Zasavje

Za vojne invalide je DVI Zasavje izvajalo posebne socialne programe, namenjene rehabilitaciji in ohranjevanju zdravja:

- Ohranjanje zdravja vojnih invalidov v naravnih in klimatskih zdraviliščih z dvema terapijama (sofinanciranje stroškov bivanja in izvajanja zdravstvenih terapij v zdravilišču - 8 upravičencev),
- Preprečevanje in odpravljanje ovir v fizičnem in socialnem okolju ter oskrba vojnih invalidov s tehničnimi pripomočki (4 upravičenci),
- Kompenziranje invalidnosti in ohranjanje socialnih stikov (klubske dejavnosti, srečanja s sorodnimi organizacijami, strokovne ekskurzije) ter
- Skrb za psihofizično kondicijo vojnih invalidov z rekreacijo.

V zimskem času organizirajo 1-krat tedensko kopanje v Zdravilišču Laško.

8 KULTURNO UDEJSTVOVANJE IN DRUŽENJE

8.1 Kulturno udejstvovanje

Svet za invalide pri Občini Hrastnik

Svet za invalide pri Občini Hrastnik je posredoval pobudo Kulturno rekreacijskemu centru Hrastnik za cenejše vstopnice gledaliških predstav za invalide. Kulturno rekreacijski center Hrastnik je sprejel pobudo Sveta za invalide in omogočil vsem invalidom, ki izkažejo svoj status z Evropsko kartico ugodnosti za invalide, 20 % popust pri nakupu vstopnic za vse kulturne prireditve, ki jih organizira Kulturno rekreacijski center Hrastnik.

Zveza kulturnih društev Hrastnik

Zveza kulturnih društev Hrastnik je preko svojih članov (društev) spodbujala udejstvovanje invalidov in možnosti vključitve v različne kulturne dejavnosti tako, da se je dejavnost kulturnih društev predstavila širši javnosti na:

- Poletnem festivalu hrastniške knjižnice,
- v mesecu aprilu je v Delavskem domu potekala območna plesna revija Plesno popotovanje v organizaciji ZKD Hrastnik in JSKD – območna izpostava Trbovlje. Na tej reviji so kot plesalci sodelovali invalidi iz Varstveno delovnega centra Zagorje,
- Zabavnem popoldnevu s hrastniškimi kulturnimi društvi pred Delavskim domom (29.9.2017).

Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik

Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik je leta 2017:

- organizirala predavanje Mitja Duha »Tek za življenjem« (16.2.2017),
- organizirala predavanje Jasmine Rome na temo »Klinična somatika in odprava bolečin« (16.3.2017),
- organizirala predavanje Ane Dobnik na temo »Demenca« (30.3.2017)
- v mesecu juniju realizirala tradicionalni Poletni festival hrastniške knjižnice (14.6.–16.6.2017),
- izvedla bralno značko za odrasle,

- gostila predavanje o demenci – razumevanju in pomoči ob bolezni (organizator DI Hrastnik, predaval Ladislav Golouh, dr.med., 12.10.2017),
- gostila tradicionalno srečanje starejših občanov Hrastnika v okviru projekta Starejši za starejše za boljšo kakovost življenja doma (marec, november).

Letna članarina za invalide in upokoјence je znašala 9 EUR in je bila za 2 EUR oz. 18,2 % nižja od redne članarine za zaposlene fizične osebe (11 EUR).

Kulturno rekreacijski center Hrastnik

Kulturno rekreacijski center Hrastnik je:

- organiziral otroški in večerni abonma,
- sodeloval pri organizaciji in izvedbi območne plesne revije Plesno popotovanje (na tej reviji so kot plesalci sodelovali invalidi iz Varstveno delovnega centra Zagorje, 6.4.2017).

V Galeriji Delavskega doma je bila od 1.3. do 3.3. 2017 na ogled razstava ročnih del Društva invalidov Hrastnik.

Društvo invalidov Hrastnik

Kulturna dejavnost obsega vključevanje invalidov v družbeno življenje skozi doživljanje kulturno umetniških storitev. Na DI Hrastnik skrbijo za ohranjanje stika članov s kulturno dediščino preko naslednjih aktivnosti:

- Članice sekcije ročnih del, imenovane Sončnice, se zberejo in ustvarjajo v društvenih prostorih ob ponedeljkih (povprečno 15 udeležencev).
- Kulturni dan (9. februar, Galerija Delavskega doma Hrastnik, 32 udeležencev): Srečanje so začeli z Zdravljico, ki jo je na citre zaigrala Urška Šmid. Članica DI Hrastnik Mihaela Deželak, ki je brala spremno besedo, se je znova potrudila obuditi spomin na pesmi našega največjega pesnika dr. Franca Prešerna. S prebiranjem pesmi iz različnih Prešernovih obdobj so srečanje popestrili še učenci Osnovne šole narodnega heroja Rajka Hrastnik: Jure Štefane, Lina Golotič, Sara Oblak in Dominika Zupan, ki je celo predstavila svojo avtorsko pesem.
- Razstava izdelkov ročnih del DI Hrastnik (1.-3. marec, Galerija Delavskega doma Hrastnik, 93 udeležencev)
- Ogled razstav ročnih del: DI Zagorje ob Savi (25. april), Društvo upokoјencev Dol pri Hrastniku (22. junij), Društvo upokoјencev Hrastnik (18. september), DI Trbovlje (13.

november), Območno DI Zgornje Posotelje (1. december), DVI Zasavje (5. december). Članice sekcije ročnih del DI Hrastnik si z veseljem ogledajo različne razstave izdelkov ročnih del, kajti vsaka takšna razstava ponuja možnost za pridobitev novih idej, ki jim še kako pridejo prav pri nadaljnjem ustvarjanju.

- Ustvarjalne delavnice DI Hrastnik: Članice Sekcije ročnih del DI Hrastnik že vrsto let prenašajo svoje bogato znanje in spretnosti na hrastniške mlajše rodove, leta 2017 so tako izvedle naslednje delavnice:
  - Delavnica izdelovanja nakita (15.6.2017, delavnica v sklopu Poletnega festivala Knjižnice Antona Sovreta Hrastnik),
  - Delavnica izdelovanja božično-novoletnih voščilnic (29.11.2017, Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik).
- Ogled gledaliških predstav:
  - ogled gledališke predstave Divji lovec v Poletnem gledališču Studenec (28.7.2017, 23 udeležencev),
  - zainteresirani člani DI Hrastnik so si lahko že tretje leto zapored na sedežu društva brezplačno izposodili dve vstopnici za ogled gledaliških predstav letnega abonmaja Kulturno rekreacijskega centra Hrastnik. Glede na to, da je DI Hrastnik omejeno z dvema vstopnicama za posamezno predstavo, so potrebne predhodne prijave. V primeru večjega zanimanja se pri izposoji vstopnic upoštevajo naslednji kriteriji: 1) prednost imajo redni člani DI Hrastnik z odločbo ZPIZ ali ZZZS, 2) vrstni red prijav in 3) število koriščenj abonmajske karte posameznika.
- Ustvarjalne delavnice ZDIS: Članice DI Hrastnik, ki so aktivne tudi v društveni sekciji ročnih del, so se udeležile naslednjih ustvarjalnih delavnic: Izdelovanje nakita (Radenci, 17.-24. februar), Izdelki iz reciklažnega materiala (Izola, 17.-24. februar 2017), Izdelovanje voščilnic (Radenci, 10.-17. november). Vsa znanja, ki so jih udeleženske ustvarjalnih delavnic na novo pridobile, so posredovale med ostale članice sekcije ročnih del.

Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Hrastnik

V Društvu Sožitje Hrastnik so ohranjali stik članov z ročnimi spretnostmi in s kulturno dediščino preko naslednjih aktivnosti:

- organizirani kuharski tečaji (11.1.2017, 15.2.2017, 14.4.2017, 6.9.2017, Hrastnik – Veličkova cesta 41, (12-14 udeležencev),

- organizirane delavnice ročnih spretnosti (25.1.2017, 8.3.2017, Osnovna šola NHR Hrastnik, 11-12 udeležencev),
- ogled nastopa pevskega zbora (13.5.2017, Delavski dom Hrastnik, 12 udeležencev),
- ogled filma Milice 2 (27.10.2017, Delavski dom Hrastnik, 9 udeležencev),
- ogled gledališke predstave (14.11.2017, Delavski dom Hrastnik, 7 udeležencev).

Društvo vojnih invalidov Zasavje

Skupina ročnih del DVI Zasavje, ki se imenuje Nagelj, se 1-krat tedensko srečuje v društvenih prostorih. Članice DVI Zasavje so razstavljale svoja ročna dela na:

- Razstavi izdelkov ročnih del DVI Zasavje (Trbovlje, 11 udeležencev),
- Razstavi ročnih del DVI Notranjske (8.3.2017, Cerknica, 11 udeležencev),
- Razstavi ročnih del DVI Slovenske Istre Koper (Koper, 11 udeležencev),
- Razstavi izdelkov ročnih del DVI Zasavje (4.12.2017, Trbovlje).

DVI Zasavje je organiziralo tudi 2 delavnici ročnih spretnosti:

- Recikliranje in ponovna uporaba materiala (20.6.2017, Trbovlje, 7 udeležencev),
- Izdelovanje adventnih venčkov (13.11.2017, Trbovlje, 7 udeležencev).

8.2 Druženje

Vsa društva, ki so povezana z delom z invalidi, so organizirala in izvedla različne oblike druženja svojih članov (ekskurzije, pikniki, srečanja ob pomembnih mednarodnih dnevih, društvene obletnice ipd.).

Društvo invalidov Hrastnik

DI Hrastnik nameni vsako leto posebno pozornost različnim oblikam druženja članic in članov ter tako tudi z družabnimi srečanji prispeva k dvigu kakovosti življenja hrastniških invalidov.

Leta 2017 so organizirali naslednje oblike druženja članov DI Hrastnik:

- praznovanje dneva žena (11.3.2017, Rimske Toplice, 91 udeleženk),
- redni zbor članov (18.3.2017, Športna dvorana na Logu v Hrastniku, 184 udeležencev),
- ekskurzija v Varaždin, Ludbreg in Sigetec (17.6.2017, 47 udeležencev),
- srečanje invalidov Slovenije v Logarski dolini (1.7.2017, 18 udeležencev),
- srečanje invalidov Slovenije na Kopah (5.8.2017, 29 udeležencev),

- piknik težjih invalidov (26.8.2017, Kopitnik, 42 udeležencev),
- letovanje na otoku Brač (28.8. - 4.9. 2017, 67 udeležencev),
- piknik članov društva (9.9.2017, Kopitnik, 57 udeležencev),
- srečanje ob martinovanju (11.11.2017, Podkum, 46 udeležencev) in
- srečanje ob mednarodnem dnevu invalidov (2.12.2017, Športna dvorana na Logu v Hrastniku, 141 udeležencev).

Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Hrastnik

Društvo je v letu 2017 izvedlo naslednje družabne aktivnosti za svoje člane:

- praznovanje rojstnih dni (22.3.2017, Next, 21 udeležencev),
- zbor članov (24.3.2017, ŠOHT, 37 udeležencev),
- regijski piknik na Tratah (27.5.2017, 43 udeležencev),
- ekskurzija v Sevnico in Brestanico (3.6.2017, 47 udeležencev),
- praznovanje rojstnih dni (7.6.2017, Rondo Hrastnik, 21 udeležencev),
- kostanjev piknik v Čečah (21.10.2017, 27 udeležencev),
- Obisk Miklavža (4.12.2017, ŠOHT, 38 udeležencev),
- praznovanje rojstnih dni (13.12.2017, Rondo Hrastnik, 24 udeležencev),
- praznovanje novega leta (20.12.2017, Športna dvorana Hrastnik, 78 udeležencev).

Društvo diabetikov Hrastnik

Društvo diabetikov Hrastnik posveča precej pozornosti tudi druženju članov. Leta 2017 so tako organizirali druženje:

- ob rednem zboru članov (15.3.2017, Športna dvorana v Hrastniku, 63 udeležencev),
- na izletu v okolico Radgone (8.4.2017, 28 udeležencev),
- na izletu v Belo Krajino (28.10.2017, 47 udeležencev),
- s sladkornimi bolniki Doma starejših Hrastnik (16.11.2017) in
- na prednovoletnem srečanju članov društva v restavraciji Milena na Dolu pri Hrastniku (15.12.2017, 27 udeležencev).

Društvo vojnih invalidov Zasavje

V društvenih prostorih se lahko člani v času uradnih ur (2-krat tedensko oz. po dogovoru) masirajo na masažnem stolu, kartajo, šahirajo, gledajo televizijo... Za člane društva pripravijo po želji tudi praznovanje rojstnega dne.

Članice in člani DVI Zasavje so se družili na:

- zboru članov (27.2.2017, Trbovlje, 64 udeležencev),
- društvenem izletu (15.5.2017, Trenta, 36 udeležencev),
- srečanju vojnih invalidov Slovenije v Kopru (27.5.2017, 35 udeležencev),
- tedenskih društvenih piknikih na prostoru strelišča od junija do konca septembra,
- srečanju ob 20-letnici DVI Pomurja (17.6.2017, Krog, 8 udeležencev),
- srečanju borcev na Vrheh (8.7.2017, 8 udeležencev),
- srečanju z DVI Notranjske (9.7.2017, Cerknica, 12 udeležencev),
- športnem druženju (16.7.2017, Trbovlje, 25 udeležencev),
- poletnem pikniku društva (15.8.2017, Trbovlje, 30 udeležencev),
- proslavi ob počastitvi prenosa ranjencev (26.8.2017, Vojsko, 8 udeležencev),
- srečanju ob svetovnem dnevu miru (23.9.2017, Cerje, 8 udeležencev),
- društvenem izletu v Prekmurje (2.10.2017, 30 udeležencev),
- kostanjevem pikniku (14.10.2017, Trbovlje, 25 udeležencev),
- srečanju sekcije Hrastnik (1.12.2017, Hrastnik, 19 udeležencev),
- srečanju sekcije Trbovlje (7.12.2017, Trbovlje, 35 udeležencev),
- srečanju sekcije Zagorje (11.12.2017, Zagorje ob Savi, 16 udeležencev),
- srečanju sekcije Domžale (13.12.2017, Domžale, 18 udeležencev).

Društvo hrbteničarjev Zasavje

Člani društva so se leta 2017 družili ob naslednjih priložnostih:

- zbor članov v mesecu marcu ,
- ekskurzija v Moravske Toplice (7.6.2017, 42 udeležencev),
- prednovoletno srečanje članov (14.12.2017, Hrastnik, 47 udeležencev).

9 ŠPORT IN REKREACIJA

9.1 Podpora športu in rekreaciji invalidov

Občina Hrastnik

Občina Hrastnik je 4.1.2017 objavila Javni razpis za sofinanciranje športnih programov v občini Hrastnik, ki je vključeval tudi sredstva za sofinanciranje športa invalidov v okviru letnega proračuna. Športna rekreativna dejavnost Društva invalidov Hrastnik se je sofinancirala v višini 800 EUR, v enaki višini pa tudi športna rekreativna dejavnost Društva upokojencev Hrastnik in Društva upokojencev Dol pri Hrastniku.

Svet za invalide pri Občini Hrastnik

Svet za invalide pri Občini Hrastnik je posredoval pobudo Kulturno rekreacijskemu centru Hrastnik za cenejše vstopnice za invalide pri vstopu v bazen in savno. Kulturno rekreacijski center Hrastnik je sprejel pobudo Sveta za invalide in omogočil vsem invalidom, ki izkažejo svoj status z Evropsko kartico ugodnosti za invalide, 20 % popust pri nakupu vstopnic za bazen in savno v bazenu Kulturno rekreacijskega centra Hrastnik.

Športna zveza Hrastnik, Kulturno rekreacijski center Hrastnik

Na osnovi interesov društev je Športna zveza Hrastnik nudila društvom, ki so povezana z delom z invalidi, ustrezno pomoč pri organizaciji njihovih športno-rekreativnih dejavnosti.

Za realizacijo aktivnosti so se društvom na osnovi potreb in razpoložljivih terminov zagotavljala tudi uporaba športnih objektov in površin, s katerimi upravlja Kulturno rekreacijski center Hrastnik.

9.2 Športni in rekreacijski programi društev

Društva, ki so povezana z delom z invalidi, so spodbujala svoje člane k rekreativni dejavnosti ter načrtovala športne in rekreativne aktivnosti za celotno leto.

Društvo invalidov Hrastnik

Rekreacija se je izvajala preko celega leta, in sicer: ob ponedeljkih in četrtek se zberejo in vadijo pikadisti (Porto pub, povprečno 15 udeležencev), torki so rezervirani za terapevtsko telovadbo, ki je organizirana skupaj z Društvom hrbteničarjev Zasavje v hrastniškem bazenu

(povprečno 20 udeležencev DI Hrastnik), ob sredah se zbirajo in vadijo strategije šahisti (povprečno 6 udeležencev), ob sredah se članice (povprečno 15-20 udeleženek) udeležijo terapevtske telovadbe v telovadnici Osnove šole NHR Hrastnik, vsak ponedeljek in petek pa svoje moči in znanje medsebojno pomerijo balinarji in balinarke (povprečno 10 udeležencev).

- Terapevtska telovadba: Že vrsto let so sredini popoldnevi oz. večeri rezervirani za telovadbo v telovadnici Osnovne šole NHR Hrastnik. Dobili so se enkrat v večjem, drugič v nekoliko manjšem številu, vedno pa poskrbijo, da se od 18.30. do 19.30 ure dobro razgibajo. Uro telovadbe občasno spremlja tudi glasba, tako da je terapevtsko razgibavanje še bolj prijetno.
- Terapevtska telovadba v vodi: Torkovi popoldnevi so rezervirani za terapevtsko telovadbo v bazenu KRC Hrastnik na Logu v Hrastniku. Od 16. do 18. ure se člani DI Hrastnik skupaj s članicami in člani Društva hrbteničarjev Zasavje razgibavajo v še dodatno ogrevani vodi za vadbo. Posebno izbrane vaje za hrbtenico vodi fizioterapevtka.
- Balinanje: Območno tekmovanje – četvorke (6.5.2017, Kočevje-ženske in Sodražica-moški, sodelovali ženska in moška ekipa DI Hrastnik), Tekmovanje ob prazniku Krajevne skupnosti Steklarna (19.6.2017, Hrastnik, sodelovala mešana ekipa DI Hrastnik)
- Kegljanje: tekmovanje v kegljanju s kroglo na vrvici ob prazniku Krajevne skupnosti Steklarna (8.6.2017, Hrastnik, sodelovala mešana ekipa DI Hrastnik)
- Pikado: Turnir Krajevne skupnosti Steklarna (23.2.2017, Hrastnik, sodelovala mešana ekipa DI Hrastnik), Meddruštveni turnir v Radečah (24.4.2017, Radeče, sodelovali ženska in moška ekipa DI Hrastnik), Tekmovanje ob prazniku Krajevne skupnosti Steklarna (14.6.2017, Hrastnik, sodelovala ženska ekipa DI Hrastnik), Območno ekipno tekmovanje (7.10.2017, Hrastnik, sodelovali ženska in moška ekipa DI Hrastnik), Ekipno državno prvenstvo v organizaciji DI Hrastnik (4.11.2017, Dol pri Hrastniku)
- Ribolov: Območno tekmovanje (22.4.2017, Zagorje ob Savi, sodelovali 4 predstavniki DI Hrastnik), Memorialna tekma ribičev v Laškem (18.5.2017, sodelovali 3 predstavniki DI Hrastnik), Memorialna tekma ribičev v Zagorju ob Savi (3.9.2017, sodelovala 2 predstavnika DI Hrastnik)

- Šah: Območno tekmovanje – posamezno (4.2.2017, Mlinše, sodelovali 3 predstavniki DI Hrastnik), Tekmovanje ob sevniskem občinskem prazniku (18.11.2017, Sevnica, sodelovali 3 predstavniki DI Hrastnik)
- Športne igre koordinacije Zasavje-Posavje: Tekmovanje v balinanju, pikadu in ribolovu (17.9.2017, Trbovlje in Zagorje ob Savi, predstavniki DI Hrastnik sodelovali v vseh disciplinah, zmagali v ženski in moški konkurenci v pikadu)
- Planinski pohodi: Boben-Katarina-Ojstro-Plesko (25.4.2017, 12 udeležencev), Mariborsko Pohorje (31.5.2017, 29 udeležencev), Vintgar in Bled (27.7.2017, 28 udeležencev), Trdinov vrh (27.9.2017, 26 udeležencev), Kal (14.10.2017, 12).

Društvo Sožitje – društvo za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Hrastnik

Realizacija športnih in rekreacijskih aktivnosti v letu 2017:

- plavanje v bazenu Hrastnik (praviloma vsakih 14 dni (petek), 6-9 udeležencev),
- planinski pohod v Prapretno (11.2.2017, 8 udeležencev),
- planinski pohod po Rimskih Toplicah (11.3.2017, 14 udeležencev),
- bowling v Zagorju (22.3.2017, 21 udeležencev),
- planinski pohod po Laškem (8.4.2017, 11 udeležencev),
- treningi atletike (aprila in maja 2-krat mesečno, Hrastnik, 9-11 udeležencev),
- regijske igre v atletiki (20.5.2017, Hrastnik, 22 udeležencev iz Zasavja),
- broderski dan (30.5.2017, Hrastnik, 7 udeležencev),
- atletski miting (2.6.2017, Maribor, 9 udeležencev),
- društveno prvenstvo v bowlingu (25.10.2017, Zagorje ob Savi, 22 udeležencev),
- planinski pohod v Čeče (9.9.2017, 12 udeležencev),
- planinski pohod na Kum (14.10.2017, 15 udeležencev),
- planinski pohod v Gore (4.11.2017, 11 udeležencev).
- plesni tečaj v Osnovni šoli NHR Hrastnik (november-december, 6 tečajev, 9 udeležencev).

Društvo diabetikov Hrastnik

Realizacija športnih in rekreacijskih aktivnosti v letu 2017:

- mesečna kopanja v bazenu KRC Hrastnik in v Zdravilišču laško,

- terapevtska telovadba v vodi, organizirana skupaj z Društvom hrbteničarjev Zasavje (torek, bazen KRC Hrastnik),
- športno-rekreativno srečanje društev diabetikov Slovenije v Podčetrtku (27.5.2017, 20 udeležencev),
- športno-rekreativno srečanje članov Društva diabetikov Hrastnik na Pleskem (9.6.2017, 26 udeležencev) in
- pohod ob svetovnem dnevu diabetesa v Laškem (14.11.2017, 24 udeležencev).

Društvo vojnih invalidov Zasavje

Rekreacija se je izvajala preko celega leta: treningi streljanja potekajo 2-krat tedensko na društvenem strelišču, treningi balinanja potekajo 1-krat tedensko, treningi kegljanja potekajo 1-krat tedensko, treningi pikada potekajo 2-krat tedensko v društvenih prostorih, treningi športnega ribolova potekajo 1-krat tedensko, na prostoru pred streliščem je možnost igranja ruskega kegljanja. V mesecu juliju in avgustu so organizirali enodnevno rekreacijo na morju.

Športniki DVI Zasavje so se udeležili različnih tekmovanj v streljanju z zračno puško, kegljanju, pikadu, balinanju in športnem ribolovu:

- Streljanje z zračno puško: kvalifikacije v streljanju z zračno puško za državno prvenstvo (4.3.2017, Novo mesto, 8 udeležencev DVI Zasavje), 4. tekmovanje v organizaciji DVI Zasavje ob trboveljskem občinskem prazniku (3.6.2017, Trbovlje, 8 udeležencev DVI Zasavje), tekmovanje v streljanju z zračno puško (1.7.2017, Solkan, 8 udeležencev DVI Zasavje), tekmovanje v streljanju z zračno puško (20.11.2017, Zg. Dolič, 8 udeležencev DVI Zasavje),
- Keglanje: kvalifikacije v kegljanju za državno prvenstvo (8.5.2017, Ljubljana, 4 udeleženci DVI Zasavje),
- Ribolov: kvalifikacije v športnem ribolovu za državno prvenstvo (6.5.2017, Ptuj, 8 udeležencev DVI Zasavje),
- Balinanje: kvalifikacije v balinanju za državno prvenstvo (Maribor, 16.9.2017, 5 udeležencev DVI Zasavje),
- Pikado: kvalifikacije v pikadu za državno prvenstvo (21.10.2017, Sežana, 12 udeležencev DVI Zasavje).

Udeležili so se tudi Športnih iger Združenja vojnih invalidov Slovenije (ZDVIS) v organizaciji DVI Zasavje (22.4.2017, Trbovlje, 22 udeležencev DVI Zasavje).

Društvo hrbteničarjev Zasavje

Realizacija športnih in rekreacijskih aktivnosti v letu 2017:

- terapevtska telovadba v dodatno ogrevani vodi bazena KRC Hrastnik (torek, od 16. do 18. ure, povprečno 40 udeležencev). Terapevtske telovadbe v vodi se udeležujejo tudi člani ostalih društev, povezanih z delom z invalidi,
- krajši pohodi po okolici Hrastnika, pohodi so prilagojeni zmožnostim udeležencev.

10 VERSKO IN DUHOVNO ŽIVLJENJE

10.1 Obiski verskega delavca

Dom starejših Hrastnik

Invalidom, ki so v trajni negovalni oskrbi v Domu starejših Hrastnik, se je redno omogočal obisk verskega delavca registrirane verske skupnosti. Župnik katoliške verske skupnosti pride v Dom starejših Hrastnik vsak petek in po potrebi ter obišče stanovalce, ki to želijo. V kolikor bi bila izražena želja, bi bil omogočen tudi obisk verskega predstavnika druge registrirane verske skupnosti.

Vsak teden se v Domu sestane skupina za verujoče, ki jo vodijo predstavniki Karitas.

V Domu se organizirajo maše za veliko noč, binkošti in božič.

11 SAMOORGANIZIRANJE INVALIDOV

11.1 Podpora samoorganiziranju invalidov

Občina Hrastnik je 4.1.2017 objavila Javni razpis za sofinanciranje društev, združenj, neprofitnih organizacij in humanitarnih organizacij v občini Hrastnik, na katerega se je prijavilo 22 društev, ki so povezana z delom z invalidi in težje gibljivimi osebami, in vključujejo v svoje članstvo občane Hrastnika. Dejavnost teh društev se je sofinancirala v skupni višini 6.354 EUR.

11.2 Programi društev in institucij

Društva in institucije, ki so povezane z delom z invalidi in težje gibljivimi osebami, imajo pester program aktivnosti. Vsa društva in institucije so realizirali svoje programe dela za leto 2017 v skladu z razpoložljivimi sredstvi. Realizacija aktivnosti po področjih dejavnosti je opredeljena v posameznih poglavjih Realizacije akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Občini Hrastnik za obdobje 2015-2018 v letu 2017.

12 STARANJE Z INVALIDNOSTJO IN MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE

12.1 Projekt Starejši za starejše

Projekt Starejši za starejše, namenjen solidarnostni pomoči starejšim od 69 let, sta tudi v letu 2017 izvajala Društvo upokojencev Hrastnik in Društvo upokojencev Dol pri Hrastniku.

Društvo upokojencev Hrastnik

Na območju, ki ga pokriva Društvo upokojencev Hrastnik, je 19 prostovoljk in 2 prostovoljca v letu 2017 opravilo 2.172 obiskov, skupaj pa je bilo opravljeno 3.746 ur prostovoljnega dela. Pomoč se je nanašala na prinašanje iz trgovine, dostavo hrane, branje, pomoč pri hišnih opravilih, prevoze, sprehode in druženje. V okviru projekta so se dostavljali tudi humanitarni paketi hrane. Dostavljeno je bilo 557 paketov različne pomoči. Pri dostavi so sodelovali gasilci PGD Hrastnik mesto, ki so zagotavljali prevoz.

V Knjižnici Antona Sovreta Hrastnik sta bili izvedeni:

- prireditve v počastitev dneva žena in materinskega dne (marec, cca. 80 udeležencev) ter
- prireditve v mesecu novembru (cca. 80 udeležencev).

Vse, kar je bilo planirano v projektu Starejši za starejše, je bilo realizirano več kot stodontotno. Prostovoljke in prostovoljca so ponosni na opravljeno delo in si takšnega uspeha želijo tudi v prihodnje, saj se zavedajo, da so z opravljenim delom pustili neizbrisano sled v najboljši možni obliki.

Prostovoljke so se udeležile tudi dveh izobraževanj na temo:

- meditacije,
- pohvale, zahvale in hvaležnosti.

Društvo upokojencev Dol pri Hrastniku

V okviru projekta Starejši za starejše je sodelovalo 13 aktivnih prostovoljcev, ki so v letu 2017 opravili 2.961 ur oz. 544 obiskov občanov starejših od 69 let. Pomoč se je nanašala na druženje, sprehajanje, hišna opravila, dostavo hrane in družabne igre. V okviru projekta so se dostavljali tudi humanitarni paketi hrane iz zalog Rdečega križa in paketi centra za

socialno delo. Dostavljeno je bilo 427 humanitarnih paketov, ki so jih v celoti dostavile prostovoljke.

12.2 Medgeneracijsko sodelovanje

Mladinski center Hrastnik

Kontinuiran program medgeneracijskega sodelovanja se je odvijal v Mladinskem centru Hrastnik. Aktivnosti so potekale preko organiziranih delavnic, druženja in laične pomoči mladih starejšim. V mladinskem centru izvajajo svojo dejavnost tudi neformalne skupine starejših, katere svoja znanja prenašajo na mlade. Mladi se odzivajo na aktivnosti drugih humanitarnih društev in Centra za socialno delo, kjer so občasno potrebni tudi prostovoljci.

V Mladinskem centru Hrastnik ustvarjajo in svoje bogate izkušnje prenašajo na mlade:

- vsak ponedeljek skupina pletilj Plave orlice,
- vsak torek likovna skupina Mozaik,
- vsak zadnji dan v mesecu prostovoljci projekta Starejši za starejše Društva upokojencev Hrastnik.

V prostorih Mladinskega centra Hrastnik so se odvijale tudi plesne vaje in računalniški tečaj Društva Sožitje Hrastnik.

Svet za invalide pri Občini Hrastnik
Predsednik
Gregor Erman